

Földmágia, 1959

Olaj, farost; 41x60 cm
Jelzés nélkül
Hátoldalon felirat: Földmágia

Kezdő ár: 3 500 000 Ft / 11 111 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimated value: 15 873 – 22 222 EUR

PROVENIENCIA:

• egykor a Vasilescu Gyűjteményben

1. Bálint Endre: Angyal, 1961
magántulajdon

2. Gyarmathy Tihamér: Mikrokozmosz, 1960
magántulajdon

Kevésbé ismert képről van szó, nem szerepelt kiállításokon, és reprodukciója sem ismert. Mégis magán hordozza Ország Lili ötvenes évek végén készült festményeinek jellegzetes motívumait: a földrétegeket (*Földrétegek*, 1957; *Múmia II.*, 1957, *Sírbolt II.*, 1958.) és a csikos lepelbe burkolt múmia alakot (*Születés*, 1958). Ahogyan a Rozgonyi Ivánnak adott interjúban beszélt róla, ebben az időszakban igyekezett elfordulni a szürrealista képeken megszokott perspektivikus térábrázolástól, két dimenzióban próbálta inkább kifejezni magát. „Ezután néhány képet festettem, ahol egyáltalán nem voltak falak, hanem földi rétegek voltak, amik mint egy falként jelentek meg. Szimbolikusan eképen (sic!) eltemettem magam. Eltemetésem egy-egy képeken meg is jelent múmia formában. Valahol el akartam aludni. Altattam magam, hogy elfelejtsem azt a sok borzalmat, amit ebben az időszakban képileg éltem át. Föl kellett szabadulnom és ezt próbáltam egy álmon keresztül.”¹ Álomról van tehát szó és eltemetésről. A halálról, de egyfajta öröklétre szenderülésről inkább, mint az élet hirtelen, kegyetlen végéről.

A kép keletkezése arra az időszakra esik, amikor Bálint Endre Párizsban élt (1957-62), és intenzív levelezést folytatott Ország Lilivel. Ezekben az években a fizikai távolság ellenére festészetük közeli rokonságot mutat, Bálint képein is gyakori szereplő a földbe temetett múmia, a földi rétegek, a sírboltok. Ugyanakkor ennél a képnél a földi rétegekből álló burok mintha egy bolygót képezne, a kép az ezekben az években készült „kozmosz” képekkel is rokon. A kozmosz képek ihletettsége kapcsán pedig Gyarmathy Tihamérnek a rendszeres műterem látogatásait kell megemlíteni, aki Bálint Endre távollétében igyekezett tanácsokkal segíteni a fiatal művésznőt. A kozmosz vonatkozás és a bolygót idéző forma fontos. A múmia nem falsíkszerűen egymásra rakott földi rétegekben jelenik meg, hanem egy burokban, amely körüveszi, de amellyel együtt mintha a végtelen térben keringene.

Az Ország Lili monográfia oeuve katalógusában ehhez a képhez kapcsolódóan számos címváltozat szerepel: *Burok*, *Bolygó zsidó*, *Föld mágia*, *Nagy ovális forma*. Ezek közül a kép hátoldalán a *Föld mágia* cím szerepel. A további változatok eredete az az oeuve-katalógus lehet, amelyet a művész gyűjtőjével, dr. Rácz Istvánnal közösen készített 1964-ben. Utóbbiban minden képhez tartozik egy A4-es lap, amelyen a kép címe és adatai mellett gyakran egy apró skicc is szerepel, továbbá a művésznék azok a megjegyzései, amelyeket a képről való beszélgetés közben Rácz István jegyezhetett fel. Ennél a képnél (106. számú), címként „*Burok*” szerepel, illetve kérdőjellel: „*az a bolygó zsidó?*” Ezek a címváltozatok a következő jelentésrétegek feltárását ösztönzik.

A bolygó zsidó legendája középkori eredetű történet (többek között Matthew Paris angol szerzetes 13. századi krónikájából ismert) egy zsidó emberről, akit Krisztus a Golgotára menet megátkozott. A történetnek a részleteket tekintve több változata is ismert, lényege azonban, hogy a zsidót az örök élet sújtja, de olyan megfogalmazás is előfordul, amely szerint soha nem pihenhet, állandó mozgásban kell lennie, akár csak az égitegeknek.

A burok címről Weöres Sándor verse juthat eszünkbe: „*Tojáséj*”. Az egyszavas vers játékos és elgondolkodtató. A tojáséjéről a tojáshéjra, világos színekre asszociálunk. A tojásen belül persze nyilván sötét van, vagyis éjszaka. A festményen megjelenő tojásforma, a burok, benne az emberalak, ami lehet magzat vagy a földbe eltemetett halott is, az örök körforgást fejezik ki.

Árvai Mária

¹ Rozgonyi Iván: „A múlt birodalma [Ország Lili festőművész, 1964]” in: uő: *Párbeszéd művekkél: Interjúk 1955-1981*, Budapest 1988, 200-207.o., 202.

